

POSTANOWIENIE

23 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 23 lipca 2026 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku T.S.

z udziałem M.S., J.K. i T.S.1

o wpis,

na skutek skargi kasacyjnej T.S.1

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 7 maja 2025 r., II Ca 188/25,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 31 października 2024 roku Sąd Rejonowy w Miechowie, po rozpoznaniu sprawy z wniosku T.S. przy uczestnictwie J.K., M.S. i T.S.1, o założenie księgi wieczystej, uchylił wpis referendarza sądowego w części dotyczącej założenia księgi wieczystej dla działki nr (...) o pow. 0.4040 ha położonej w miejscowości Z. i w tym zakresie wniosek oddalił (pkt 1); w pozostałym zakresie utrzymał zaskarżony wpis w mocy (pkt 2).

Postanowieniem z 7 maja 2025 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił apelację uczestnika T.S.1.

Uczestnik T.S.1. wniósł skargę kasacyjną, w której zaskarżył postanowienie Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej

wskazując, że Sąd Okręgowy pomimo jednoznacznej treści umowy o przekazaniu gospodarstwa rolnego z 10 lipca 1980 r. uznał, że gospodarstwo rolne weszło w skład majątku wspólnego małżonków - wnioskodawczynie i J.S. zamiast w skład majątku osobistego J.S. Zdaniem uczestnika jest to sprzeczne z postanowieniem Sądu Rejonowego w Miechowie z dnia 24 marca 2003 roku, sygn. akt I Ns 63/03, w którym stwierdzono, że spadek po J.S. nabyli wnioskodawczynie T.S. oraz uczestnicy postępowania: J.K., T.S.1 i M.S. - każde z nich po 1/4 części, w tym wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) zachodzi wówczas, gdy z treści skargi bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań wynika, że wadliwości przytoczone w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Konieczne jest w związku z tym wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającej na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy

prawniczej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; postanowienie Sądu Najwyższego z 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 r., nr 4, poz. 75; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Wymaga przy tym podkreślenia, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15). Wynikająca z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ma charakter wyjątkowy. W konsekwencji, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna jest zasadna w stopniu „oczywistym”, jeżeli można ją stwierdzić „na pierwszy rzut oka”, bez potrzeby pogłębionego badania okoliczności sprawy (zob. postanowienie SN z 2 sierpnia 2007 r., III UK 45/07).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w przyjętym wyżej rozumieniu.

Kwestia wykładni ustawy z 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin, a także poprzedniej ustawy z 27 października 1977 r. w odniesieniu do tego, czy przekazane na jej podstawie gospodarstwo rolne wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków, czy do majątku indywidualnego była niegdyś przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie. Ujednolicenia orzecznictwa w tej materii dokonał Sąd Najwyższy podejmując w dniu 25 listopada 2005 r. w składzie siedmiu sędziów uchwałę (III CZP 59/05, OSNC 2006, Nr 5, poz. 79), w której przyjął, że gospodarstwo rolne przekazane następcy pozostającemu w ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej na podstawie ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin, należy do majątku wspólnego małżonków. Pogląd o przynależności przekazanego w trybie ustawy z 1982 r. gospodarstwa rolnego do majątku wspólnego, znalazł stanowcze odbicie w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. np. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 21 czerwca 2023 r., III CZP 106/22).

W konsekwencji T.S. mimo, że nie była stroną umowy o przekazaniu gospodarstwa rolnego stała się jego właścicielką wraz z mężem na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej. Z chwilą śmierci męża gospodarstwo to stało się jej współwłasnością w połowie, zaś do spadku weszła tylko druga połowa.

Zgodnie z postanowieniem z dnia 24 marca 2003 r. T.S., J.K., T.S.1 i M.S. nabyli spadek po J.S., każde z nich po 1/4 części. Jednakże podkreślenia wymaga, iż udział ten nie odnosi się, w przedmiotowej sprawie, do własności całości nieruchomości będącej składnikiem masy spadkowej, lecz 1/2 udziału, który stanowi przedmiot spadku. W konsekwencji Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że T.S. nabyła prawo własności działek nr 182/1, 197/1 i 264 w udziale 5/8.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

A.G.

[a.ł]